

проф. др Обрад Ситанојевић

професор Правног факултета у Београду, председник Клуба

ЧЕТВРТ ВЕКА КЛУБА „FORUM ROMANUM”

У јесен 1970. године, када се пок. проф. Стојчевић вратио са гостовања из Амстердама, описао нам је своје утиске са тамошњим клубом „Forum romanum”. Помислили смо: „Зашто и ми овде не бисмо организовали нешто слично?” Срећна околност је била да сам у својој групи за вежбе имао најбоље студенте једне од најбољих послератних генерација, који су са одушевљењем прихватили идеју. То је генерацији којој припадају садашњи декан, Дејан Поповић, професор Сима Аврамовић, Радмила Васић, Павле Пашајлић и многи друго. Тако је 23. октобра 1970. године настао један експеримент који траје.

Форум романум је био покушај да се студенти и наставници окупе а да их катедра не раздваја. Да уче и да се разоноде. Није увек било лако наћи равнотежу између корисног и пријатног, бити срдачан са студентима а ипак остати професор, наћи сваке недеље предавача, допунити учење другим активностима, као што су излети, екскурзије, седељке уз музику.

Било је на том четврт века дугом путу и посртања и тегоба. У неким тренуцима се ценило да ће dulce надвладати utile, па је требало нешто мењати. Зато што је Форум позвао професора Михаила Ђурића, тада у немилости, навукао је гнев моћника. Али је ово друштво одабраних студената одолевало свим искушењима. Више од половине млађих наставника и асистената овог Факултета бивши су чланови Foruma.

Тешко је издвојити нека предавања између неколико стотина. Међу предавачима су били не само професори нашег Факултета, него и други интелектуалци Универзитета и Београда. Први извештај о сензационалном открићу у Гамзиграду академик Срејовић је саопштио на Форуму. На клубу је гостовало око тридесет гостију из света (почев од Оксфорда и Кембриџа, па до Балтимора, Њу Орлиенса, Брисела, Париза, Милана, Пизе, Братиславе, Прага, Будимпеште, Солуна и Атине). Студенти су могли да чују не само најновија сазнања из Римског права и правне историје уопште, већ и о начину на који су се антички људи хранили, одевали, о неким

мистеријама лингвистике и топономастике. А било је и тема које су могле занимати младе људе, а нису строго везане са називом Клуба, као што су индуска политичка философија о природним пријатељима и непријатељима (Војин Димитријевић), Макијавели (Данило Баста), Библија у светлу друштвених борби (Андрија Гамс), испитна трема, употреба и злоупотреба психијатрије (Стеван Петровић), како се добија и избегава сида (Стеван Литвињенко). Предавања Милете Сајића, добитника Вукове награде за музичко просвећивање омладине, праћених пројекцијама која су слушаоце уводила у тајне и лепоте класичне музике, остала су у трајном сећању.

На својим екскурзијама чланови Клуба су прокрстарили добар део глобуса, а у првом реду онај који је припадао Римском Царству: Грчка, Египат, Италија, Тунис, Малта, Мајорка, Турска, Шпанија, Француска, Мађарска, Русија. Обилажени су и наши манастири, Сремска Митровица, неке од наших планина (Гоч, Грза). Учило се, али и забављало. Када сам пловио бродом точкашем Мисисипијем, на забави коју сваке године организује Универзитет Лојола за професоре и студенте, гледао сам три оркестра и три сале за играње, суздржаност студената и носталгично се сећао Форума. Када је на путу бродом од Истамбула до Троје наша група крочила на брод, није прошло пола сата а на палуби су сви играли и певали, укључујући морнаре и капетана брода. Или Хотела de la Rosa са Малте, са чијим особљем смо се тако спријатељили да су на растајку плакали (чак и мушкарци), иако смо их у фудбалском мечу победили са 7:1.

Форум је стекао многе пријатеље. Пок. професор Теодоридес је више пута боравио као гост Клуба и доделио је 50.000 белгијских франака — тако је настао још један фонд за награђивање студентских радова, поред фонда Стојчевић, Вајс, Јанковић.

Да је Forum romanum експеримент који је успео преко очекивања сведочи и околност да су слични покушаји, који су имали наш клуб као инспирацију, учињени и на другим факултетима, у Нишу и Приштини.

Које су темељне одлике овог Клуба, које га чине јединственим на Универзитету?

Најпре бих издвојио радозналост и учење. Један бивши члан, а сада успешни бизнисмен, рекао ми је: „Слушајући предавања на Форуму, по дипломирању сам имао утисак да сам завршио два факултета“. А то учење је било утолико безболније што није било изнуђено.

Могли су ту да науче не само студенти, већ и професори. Када сам, као гостујући професор на америчком универзитету, морао да предајем не само оно што ми је струка, већ и понешто

друго, што је иначе обичај тамо, много су ми помогла знања која сам стекао слушајући предавања на нашем Клубу.

Велика предност Клуба је његова атмосфера. За двадесет пет година постојања није забележен ниједан сукоб, никакав инцидент недостојан академских грађана. Клуб је, коликогод је могао, био ослобођен политичке острашћености. Сав у знаку толеранције, што је и темељ сваке цивилизоване заједнице.

И на крају — Forum romanum је био велика школа дружења и не само тога. Преко двадесет бракова и безброј пријатељстава је склопљено за ових двадесет и пет година.

Форум у новије време доживљава ренесансу, највише захваљујући личном шарму, агилности и дару да окупља младе студенте асистента Воје Станимировића. Сада се предавања слушају у амфитеатру V, јер је просторија Форума сувише мала да прими све слушаоце.

Прослава је одржана у петак, 8. децембра. Најпре је понуђен коктел у новој Сали за седнице анекса, што је прва употреба ове лепе просторије, где је организована презентација CD-гома „Антички Рим”, изложба фотографија, постера и других реликвија. Затим је одржана академија у амфитеатру V, са уметничким програмом у коме су учествовали дуо челиста „Станковић-Стојановић” и ансамбл „Musica antiqua”. Пре тога је видео-техником емитована поздравна реч Декана, који је морао да отпутује на састанак свих декана са Балкана. Затим је приказан кратак филм са прославе петнаестогодишњице Форума (режија Драган Марковић, избор музике Дејан Марковић). Као гости Форума, поред многих генерација бивших чланова, појавили су се: проф. Ханс Анкум, члан краљевске академије Холандије, бивши проректор и декан, проф. Жак-Анри Мишел (са супругом) са Слободног универзитета у Брислу, познат по својим радовима о поклону у римском праву, затим Танаси Јанопулос, проф. из Њу Орлиенса и један од водећих правника Лујизијане, сарадник енциклопедије „Britanica”, проф. Gerhard Tir из Граца, светски стручњак за старо грчко право и проф. Haralambos Papastatis из Солуна, византолог, који је нама открио да је Српски грађански законик у ствари трећи модерни законик Европе (одмах после француског code civil-а из 1804. и аустријског GZ из 1811). Напоменимо да су сви они, осим Папастатиса, дошли о свом трошку, што сведочи о везама и пријатељству које осећају према Клубу и нашој земљи. Госте је поздравио председник Клуба, а Сима Аврамовић је топлим речима евоцирао успомене на оснивача, проф. Драгомира Стојчевића. У име гостију поздравили су скуп и изразили најбоље жеље Ханс Анкум и Герхард Тир. Извештај о раду поднео је, духовито, као и увек, Војислав Станимировић. Када је завршен програм, уз светлост свећа и звуке гитаре

отпевана је химна Форума: „Ја сам један од оних што меда траже у гнезду где живе осе... један од оних који су љубави пуни и срце на длану носе.“ (аутора Војислава Стефановића — Кебе).

Сутрадан, у суботу 9. децембра, одржан је бал Форума у хотелу Београд-Интерконтинентал. Уз оркестар Бубише Симића, играло се и певало до ситних сати. Изабрани су мис и пратиље, а неки чланови (нарочито брачни пар Стојаковић) показали су велики таленат за песму. Члан жирија за избор најлепше чланице Форума, проф. Анкум признао је да се његов клуб у два погледа не може мерити са нашим: по томе што се они састају једном месечно, а ми сваког петка, и по броју лепих девојака.

Све у свему, било је пријатно наћи се у таквом друштву и таквој атмосфери. Били су то леви призори за око, ухо и душу, један од светлих тренутака и догађаја за памћење у историји Правног факултета дугој преко стопедесет година.

Напоменимо да су ову прославу омогућили својим дотацијама фирма „Еurocommerce“, Београдска индустрија пива, ХЕБА, Задруга студената БУ, аутолимарска радња „Радуловић“ и Правни факултет — иза назива фирми крију се имена бивших чланова форума: Банета Стојковића, Драгана Марковића, Милана Шејића, Зорана Радуловића, Мире Нешић и декана Дејана Поповића.

Остаје нам да пожелимо Клубу оно што и римском сенату, када је почињао своје седнице: *Quod bonum, felix, faustum fortunatum-que sit!*